

**KARADENİZ ÜLKELERİNDE GÖÇMEN İŞÇİLERİN
KORUNMASINA AİT HUKUKİ ÇERÇEVE VE GÖÇMEN TOPLULUKLARI İLE EVSAHİBİ
ÜLKE ARASINDAKİ İLİŞKİLER HAKKINDAKİ
TAVSİYE 51/2001***

1. Karadeniz Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Parlamenter Asamblesi; geçiş dönemi güçlüklerinin, işsizliğin, fakir ve zengin ülkeler arasındaki büyüyen farkın, ücret seviyesinde devletler arasındaki farkların yanısıra dünya ekonomisinin giderek küreselleşmesi ve diğer faktörlerin KEİ Üye Devletlerinin pek çoğunda nüfusu geçici olarak yurtdışında çalışmaya yahut kesin olarak göç etmeye teşvik ettiğinin bilincindedir.
2. Parlamenter Asamble; her ne kadar göç konusundaki kısa vadeli hususlar ilgili tüm taraflar için tatminkar ve cazip– işgücü göçü; gönderen ülkeye havaleler ile fayda sağlar, işgücü pazarındaki baskıyı hafifletir, sosyal gerilimin dağılmasına yardımcı olur ve istikrarı temin eder – ise de göçmenlerin geldikleri ülkelerin ekonomik kalkınması düşünüldüğünde uzun vadeli etkilerin olumsuz olduğunu kabul etmektedir. İşgücü göçü, demografik trendler üzerinde de doğrudan olumsuz etkilere sahiptir ve “beyin göçü” konusunda endişelere yol açmaktadır.
3. Parlamenter Asamble; daha iyi yaşam koşullarını temin eden, işsizliği azaltan ve böylece işgücü göçünün azalmasına da muhtemelen katkıda bulunan kapsamlı ekonomik programları hazırlamak ve uygulamak amacıyla Üye Devletlerin Parlamentoları ve Hükümetleri tarafından gösterilen ısrarlı gayretlerin taşıdığı özel önemin altını çizmektedir.
4. Karadeniz bölgesindeki pek çok göç trendi, hem bölgedeki siyasi ve ekonomik dönüşümleri hem de bölgenin Avrupa ile artan entegrasyonunu yansıtmaktadır. Karadeniz bölgesinin kendine has coğrafi konumu, BDT ülkeleri arasında devlet sınırlarının neredeyse tamamen şeffaf olması, pek çok yasal ve yasadışı göçmene ilaveten bölge ülkelerini Batı Avrupa devletlerine yönelmek için makul topraklar olarak gören transit göçmenlere de genel olarak cazip gelmektedir. Bu durum ülkeler dahilinde önemli sosyal-ekonomik ve sair sorunlara yol açmaktadır.

* Raportör: Sayın Volodimir Anişçuk (Ukrayna)

Asamble müzakeresi 21 Haziran 2001 tarihinde yapılmıştır. (bkz. Doc. GA17/CC16/ REP/00 – Kültür, Eğitim ve Sosyal İşler Komisyonu’nun 4 Nisan 2001 tarihinde Erivan’da yapılan 16ncı toplantısında müzakere edilmiş olan “Karadeniz Bölgesinde Göçmen İşçilerin Korunmasına ait Hukuki Çerçeve ve Göçmen Toplulukları ile Evsahibi Ülke Arasındaki İlişkiler” konulu Rapor; Raportör: Sayın Malkhaz Baramidze).

17nci Genel Kurul tarafından 21 Haziran 2001 tarihinde Bakü’de kabul edilen metin.

5. Uluslararası işgücü göçü dinamik bir süreçtir ve son tecrübelerin gösterdiği gibi, bölgedeki pek çok ülke, işgücü göçünün değişen gerçeklerine genellikle ayak uyduramamakta ve yasalarını değişen göç durumuna göre ayarlayamamaktadırlar. Bu durum ise hala, hem gönderen hem de alan ülkelerin Hükümetleri ve Parlamentoları tarafından ifa edilmesi gereken önemli bir görev olarak durmaktadır.
6. Parlamenter Asamble; çoğunluğu sadece ucuz, vasıfsız veya yarı kalifiye işgücü sağlamakta olan göçmen işçilerin durumlarından endişe duymaktadır. Bu işçiler, en savunmasız ve korunmayan işçi kategorisini teşkil etmektedirler ve sıklıkla ayrımcılık ve entegrasyon problemlerine maruz kaldıkları bilinmektedir.
7. Bu çerçevede Parlamenter Asamble; milliyeti, ırkı, hukuki veya sair statüsü ne olursa olsun göçmen işçiler ve aileleri de dahil herkesin temel insan hakları ve temel iş güvenliği haklarına sahip olduğunu ortaya koyan aşağıdaki gibi temel insan hakları belgelerinde yer alan ilkeleri paylaşmaktadır: [İnsan Hakları Evrensel Beyanname](#); [Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklara dair Uluslararası Kovenant](#); [Medeni ve Siyasi Haklara dair Uluslararası Kovenant](#); [Her Türlü Irk Ayrımcılığının Önlenmesine Dair Uluslararası Kovenant](#), v.b..
8. Asamble; uluslararası toplumun göçmen işçiler ile ailelerinin maruz kaldıkları muamelelerde asgari bir standart tesis etme gayretinin ifadesi olan Birleşmiş Milletler, Avrupa Konseyi ve Uluslararası Çalışma Teşkilatına ait aşağıdaki özel hukuk belgelerinin altını çizmektedir:
 - i. Tüm Göçmen İşçiler ile Aile Fertlerinin Haklarının Korunmasına dair Uluslararası BM Sözleşmesi;
 - ii. Orta Avrupalı Göçmen İşçilerin Hukuki Statüsüne dair Avrupa Sözleşmesi;
 - iii. İstihdam Göçüne ilişkin ILO Sözleşmesi (No. 97);
 - iv. ILO'nun İstihdam Göçü Tavsiyesi (No. 86);
 - v. Kötü Koşullarda Göçler ve Göçmen İşçilere Fırsat Eşitliği Sağlanması ve İyi Muamele Edilmesine dair ILO Sözleşmesi (No. 143);
 - vi. Göçmen İşçilere ilişkin ILO Tavsiyesi (No. 151), v.b..
9. **Parlamenter Asamble**, KEİ Üyesi Devletlerin Parlamento ve Hükümetlerine aşağıdakileri yapmalarını **tavsiye eder**:

A. Mevzuat çerçevesinde

- i. çabuk değişen göç şartlarını ve bazı KEİ Üyesi Devletlerin AB'ye katılım sürecini gözönünde bulundurmak suretiyle, göçmen işçiler ile ilgili uygun ulusal yasalar **kabul etmelerini** ve mevzuatlarını mevcut Avrupa ve uluslararası standartlarla uyumlu hale getirmelerini;
- ii. göç veren ve alan ülkelerin yabancı işgücünün işealımı ve istihdamı konusunda kendi aralarında, göçmen işçilerin hukuki statüsünü belirleyen ve evsahibi ülke vatandaşlarıyla aynı muameleye tabi olmalarını temin eden ikili anlaşmalar **yapmalarını**;
- iii. KEİPA'nın 31/1998 sayılı Tavsiyesinde de telkin edildiği üzere, yüksek eğitim yeterliklerinin karşılıklı olarak kabulü için çabalarını **yoğunlaştırmalarını** ve böylece göçmen işçilerin yurtdışında eğitimlerine uygun işler aramalarının sağlanmasını;

- iv. evrensel insan hakları belgelerini ve çalışan göçmenlerin haklarının korunmasına dair uluslararası ve Avrupa Sözleşmelerinin ratifikasyonu sürecini *hızlandırmalarını*;

B. Göçmen İşçilerin İnsan Hakları Alanında

- v. göçmen işçilerin aşağıdaki gibi temel insan haklarını teminat altına alan ulusal göç politikaları *hazırlamalarını ve uygulamalarını*: çalışma ve yeterli bir yaşam standardına yardımcı olacak ücret alma hakkı; ırk, milliyet veya etnik orijin, cinsiyet, din veya başkaca bir sebep yüzünden işe alınma, çalışma şartları, sağlık bakımı ve temel hizmetler dahil işle ilgili tüm konularda ayırımdan bağımsızlık hakkı; göçmenin hukuki statüsü ne olursa olsun, insan hakları ve özellikle iş yasaları kapsamında kanun önünde eşitlik ve kanunla eşit oranda korunma hakkı; eşit işe eşit ücret hakkı; zorla çalıştırılmama hakkı; emniyetli çalışma şartları ve temiz çevre hakkı; işten keyfi atılmalara karşı korunma hakkı; arzu ettiğinde göçmenin ülkesine dönme hakkı, v.b.

C. Uluslararası Göç Yönetimi Politikaları Alanında

- vi. uzun vadeli göçmenlerin entegrasyonunu öngören genel bir yaklaşım çerçevesinde işgücü göç dalgalarını hafifletmek için, göçmenlerin sosyal-ekonomik çıkar ve haklarını korumak için ve ülkelere geri dönme sürecinde göçmenlere yardımcı olmak için tedbirler ihtiva eden Üye Devletler arasında tutarlı göç politikaları *geliştirmelerini*;
- vii. ulusal ölçekte ırkçılık ve yabancı düşmanlığıyla mücadele için yapılan çalışmaları *desteklemelerini*; kamu ve özel medyanın, göçmen meselelerini objektif olarak yansıtmak suretiyle, ırkçılık ve yabancı düşmanlığı ile mücadelede sorumlu bir rol oynamasını teşvik etmelerini;
- viii. işgücü göçüne dair muhtelif fenomenler hakkında sistematik, güncel ve güvenilir bilgi sağlayacak bir modern ve merkezi kayıt ve izleme sistemi *kurmalarını*;
- ix. göçle, sınırların yasadışı şekilde ihlaliyle ve yasadışı insan trafiği ile ilgili kriminal faaliyetler dahil olmak üzere suçların önlenmesinde, bastırılmasında, tespitinde, açığa çıkarılmasında ve soruşturulmasında Taraflar arasında işbirliği yapılmasını isteyen *Özellikle Organize Haldeki Suçla Mücadelede İşbirliğine dair KEİ Katılımcı Devletlerinin Hükümetleri arasında imzalanmış olan Anlaşma'nın uygulanmasını takip etmelerini*;
- x. Uluslararası Göç Teşkilatı, Uluslararası Çalışma Teşkilatı ve göçmen işçilerin sorunlarıyla ilgilenen ve göçmen meselelerine cevap verilmesinde ilkeler formüle edebilecek diğer uluslararası, hükümetlerarası ve hükümetler dışı teşkilatlarla *işbirliği yapmalarını*.
10. **Parlamentar Asamble**, KEİ Dışişleri Bakanları Konseyi'ni işbu Tavsiye'yi dikkate almaya *davet eder*.